

28.6.2024

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta

OHJE DOSENTIN ARVOA HAKEVALLE

Dosentin arvo

Yliopistolain (558/2009) 89 §:n mukaan yliopisto voi hakemuksesta myöntää dosentin arvon henkilölle, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön sekä hyvä opetustaito.

Tampereen yliopiston rehtori voi myöntää hakemuksesta dosentin arvon henkilölle, joka on suorittanut tohtorin tutkinnon ja jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muilla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön sekä hyvä opetustaito (rehtorin päätös 12.2.2019).

Dosentin arvon myöntämisen edellytykset

Tampereen yliopisto on linjannut seuraavat yliopistotason edellytykset dosentin arvon myöntämiseksi:

- tohtorin tutkinto
- perusteelliset tiedot omalta alaltaan
- julkaisuilla tai muilla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tieteelliseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön
- pääsääntöisesti väitöskirjan jälkeinen merkittävä tieteellinen tai taiteellinen tuotanto (dosentin arvoa ei suositella haettavaksi liian varhaisessa vaiheessa uraa)
- hyvä opetustaito

Dosentin arvo voidaan perustelluista syistä myöntää edellytysten täytyessä myös Tampereen yliopiston omalle työntekijälle.

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta ottaa huomioon hakemuksia arvioidessaan myös dosentin arvon alan merkityksen ja yhteistyömahdollisuudet tiedekunnassa tehtävän tutkimuksen ja opetuksen kannalta sekä hakijan tieteellisen toiminnan sijoittumisen tiedekunnan tutkimusprofiiliin.

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan dosenteilta edellytetään olemassa olevaa yhteistyötä tai potentiaalia yhteistyöhön tiedekunnan tutkimus- ja opetushenkilöstön kanssa.

Hakijalta edellytetään näkemystä siitä, miten hän kehittää haetun dosentin alan tutkimusta yhteistyössä tiedekunnan kanssa ja pyrkii tieteelliseen vaikuttavuuteen kansallisesti ja kansainvälisesti.

Hakijalle katsotaan eduksi toiminta avoimen tieteen edistämiseksi.

Hakijalle katsotaan eduksi yhteiskunnallinen vuorovaikutus alan toimijoiden kanssa ja tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus.

Dosenteilta edellytetään vähintään kerran oman tutkimuksen esittelyä tiedekunnan tilaisuudessa tai muuta tieteellistä kontribuutiota tiedekunnassa dosentin arvon myöntämisen jälkeen.

[Tampereen yliopisto on sitoutunut vastuullisen tutkijanarvioinnin kansalliseen suosittu-
seen \(Tutkijan arvioinnin hyvät käytännöt\).](#)

Dosentin arvon hakeminen

Edellytetään, että ennen dosentin arvon hakemista hakija on yhteydessä tiedekunnan tutkimuksen varadekaaniin. Hakijan kannattaa keskustella myös tiedekunnan jäsenten kanssa potentiaalisesta yhteistyöstä.

Hakija laatii vapaamuotoisen, Tampereen yliopiston rehtorille osoitetun hakemuskirjeen, josta käy selkeästi ilmi haettavan dosentin arvon ala suomeksi ja englanniksi. Suosittelemme englanninkielistä hakemusta erityisesti, jos suurin osa julkaisuista on kansainvälisiä.

Hakemuskirjeeseen liitetään:

1. Ansioluettelo, joka on laadittu tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaisesti (<https://tenk.fi/fi/ohjeet-ja-aineistot/tutkijan-ansioluettelomalli>).
2. Kopio tohtorin tutkintotodistuksesta.
3. Julkaisuluettelo, joka on laadittu Suomen Akatemian ohjeiden mukaisesti (<https://www.aka.fi/julkaisuluettelo/>). Merkitse luetteloon julkaisut, jotka ovat osa väitöskirjaa.
4. Kirjallinen selvitys (2–3 sivua), jossa kuvaus:
 - dosentin arvon kannalta merkittävistä ansioista; väitöskirjan jälkeisistä ansioista, toiminnasta sekä kyvystä itsenäiseen tutkimustyöhön,
 - arvio hakijan esittämän dosentin arvon alan tarpeellisuudesta ja merkityksestä tiedekunnan tutkimukselle ja muulle toiminnalle sekä kuvaus yhteistyöstä tiedekunnan kanssa tai kuvaus suunnitellusta potentiaalisesta yhteistyöstä tiedekunnan kanssa.
 - kuvaus siitä, miksi juuri haetun dosentin arvon alan kehittäminen on kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävää, miten hakija haluaa edistää alaa ja miksi hakija on valinnut Tampereen yliopiston kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan hakukohteeksi,
 - kuvaus hakijan toimista avoimen tieteen edistämiseksi,
 - kuvaus hakijan yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden toimista.
5. Opetusportfolio (enintään 5 sivua), joka sisältää tämän ohjeen Opetustaidon arviointi ja opetusnäyteohje -osion mukaiset kuvaukset.
6. Opetusnäytetodistus, jos hakija on antanut opetusnäytteen enintään 5 vuoden sisällä ja arvosana on hyvä tai parempi.
7. 10 julkaisua, jotka hakija haluaa otettavan huomioon arvioitaessa hänen tieteellistä pätevyyttään dosentin arvoon. Julkaisuista vähintään puolessa hakijan on oltava ensimmäinen kirjoittaja ja osan on oltava kansainvälisiä. Julkaisujen on linkityttävä dosentin arvon alaan. Julkaisuihin ei voi sisällyttää väitöskirjaa tai siinä olleita osajulkaisuja. Tarvittaessa julkaisuista pyydetään toimittamaan käännökset arviointia varten.
8. Luettelo yllä mainituista julkaisuista sekä lyhyt kuvaus kunkin julkaisun kontribuutiosta haetulle dosentin arvon alalle ja sen kehittämislle (kirjoita perustelu englanniksi, jos julkaisu on suomeksi tai muulla kielellä). Mikäli hakija ei ole toiminut ensimmäisenä kirjoittajana, on hakijan kuvailtava osuutensa julkaisun tekemisessä.

Hakemusasiakirjat nimetään liitteen numeron, hakijan sukunimen ja liitteen nimen mukaan (esim. 1_Sukunimi_ansioluettelo). Hakemus ja liitteet yhdistetään yhdeksi tiedostoksi, jossa on kirjanmerkit jokaisen asiakirjan nimestä.

Pyydämme julkaisut PDF-muodossa, skannattuna tarpeen vaatiessa. Liitä julkaisut yhdeksi tiedostoksi, jossa on kirjanmerkit jokaisen asiakirjan nimestä (ml. julkaisun numero arvioitavaksi toimitettujen julkaisujen listalta).

Hakemuspaketti toimitetaan **sähköisesti** osoitteeseen edu-docents.tau@tuni.fi. Jos tiedostot ovat liian suuria sähköpostitse lähetettäväksi, lähetä meille sähköpostia niin toimitamme linkin pilvikansioon, johon voit ladata hakemuksesi.

Lisätietoja antavat:

Tutkimuksen varadekaani, yhteystiedot [kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan verkkosivuilla](#)

Dosentin arvon hakemuksia käsittelevä tiimi: edu-docents.tau@tuni.fi

Dosentin arvon myöntäminen:

- Hakija on tarvittaessa yhteydessä tiedekunnan henkilöstöön yhteistyömahdollisuuksien kartoittamiseksi. Hakija on yhteydessä tutkimusvaradekaaniin ja keskustelee dosentin arvon hakemisesta, hakemuksen kielestä, alasta ja sen tarpeellisuudesta tiedekunnan kannalta.
- Hakija toimittaa hakemuksen tiedekunnalle. Hakemuksia käsitellään tutkimuksen kehittämissyhmässä noin neljä kertaa lukuvuodessa.
- Tutkimusvaradekaani päättää tiedekunnan sisäisen tarpeellisuuslausunnon antajan tarvittaessa konsultoituaan tutkimuksen kehittämissyhmää. Tarpeellisuuslausunnon antaja esittää asiantuntijaehdokkaista asiantuntijalausuntoja varten.
- Tutkimuksen kehittämissyhmä arvioi hakemuksen sekä dosentin arvon merkityksen tiedekunnan tutkimukselle ja muulle toiminnalle sekä mahdollisen tarpeen täsmentää dosentin arvon alaa hakemuksen ja tarpeellisuuslausunnon perusteella. Tutkimuksen kehittämissyhmä voi tarvittaessa tarkentaa ja täsmentää dosentin arvon alaa tässä tai myöhemmässä vaiheessa. Mahdollinen alan muutos hyväksytetään dosentin arvon hakijalla.
- Mikäli tutkimuksen kehittämissyhmä pitää dosentin arvon myöntämistä tarpeellisena ja alaa sopivana tiedekunnan toimintaan, ryhmä tekee esityksen dekaanille vähintään kahdesta kansainvälisesti ansioituneesta asiantuntijasta. Dekaanin päättää asiantuntijat. Asiantuntijoiden valinnassa noudatetaan hallintolain 28 §:n mukaisia esteellisyysperusteita. Dosentin arvoa hakevalle varataan mahdollisuus huomauttaa hallintolakiin (434/2003) perustuvasta asiantuntijoiden esteellisyydestä.
- Jos asiantuntijat ovat antaneet selvästi puoltavat lausunnot hakijan tieteellisestä pätevyydestä dosentin arvoon, hakijan opetus- ja ohjaustaito arvioidaan. Hakijalla voidaan katsoa olevan dosentilta edellytettävä hyvä opetustaito, mikäli hakijan opetustaito on arvioitu opetusnäytteen ja muiden opetusansioiden perusteella hyväksi.
- Opetustaidon arvioinnin osana hakija antaa opetusnäytteen, jollei hakijaa ole vapautettu sen antamisesta. Tutkimuksen kehittämissyhmä voi vapauttaa hakijan opetusnäytteen antamisesta, mikäli hakija toimittaa maksimissaan 5 vuotta vanhan opetustaidon arviointitodistuksen (hyvä tai parempi) ja hakijan opetustaito voidaan todeta opetusportfolion perusteella hyväksi. Opetusnäyte on julkinen ja sen arvioi tutkimuksen kehittämissyhmä, joka voi kutsua arviointiin mukaan myös lisäasiantuntijoita.

- Mikäli tutkimuksen kehittämisryhmä arvioi hakemusasiakirjojen ja asiantuntijalausuntojen sekä opetustaidon arvioinnin perusteella hakijan tieteellisen pätevyyden riittäväksi dosentin arvoon, ryhmä tekee dekaanille esityksen dosentin arvon myöntämisestä. Lisäksi ryhmän tulee esittää erityiset perusteet dosentin arvon myöntämiselle, jos tiedekuntaan palvelussuhteessa oleva henkilö hakee dosentin arvoa.
- Dekaanin tekee esityksen rehtorille dosentin arvon myöntämisestä ja rehtori myöntää dosentin arvon dekaanin esityksestä.
- Tieto päätöksestä toimitetaan hakijalle.
- Päätös dosentin arvon myöntämisestä annetaan tiedoksi tiedekuntaneuvostolle ja tiedekuntayhteisölle sekä yliopiston verkkosivuille hakijan suostumuksella.
- Hakija kutsutaan esittelemään tutkimustaan tiedekunnan tilaisuuksiin tai antamaan muuta tieteellistä kontribuutiota tiedekunnassa dosentin arvon myöntämisen jälkeen.

Asiantuntijalausunnot

Dosentin arvon myöntäminen edellyttää kahden tiedekunnan ulkopuolisen, asianomaisen alan asiantuntijan selkeästi puoltavia lausuntoja. Lausunnonantajina käytetään alan kansallisia ja kansainvälisiä asiantuntijoita. Mikäli dosentin arvon ala edellyttää kansainvälistä arviointia, pyydetään tarvittaessa hakemusasiakirjat englanniksi.

Arvioitaessa hakijan tieteellistä pätevyyttä yleisenä kriteerinä on, että hakija on julkaissut väitöskirjatutkimuksensa lisäksi tutkimuksia, joilla hakija osoittaa kykyä itsenäiseen tieteelliseen tutkimustyöhön. Tämä tarkoittaa vähintään väitöskirjan vaatimusten laajuista ja tasoista julkaisutoimintaa, sisältäen myös kansainvälisiä julkaisuja. Näiden tulee selvästi laajentaa tai syventää hakijan väitöskirjan tutkimusala tai hakijan tieteellistä tutkimustoimintaa.

Arvioidessaan hakijan pätevyyttä dosentin arvoon asiantuntijan tulee ottaa huomioon tutkimusala sekä dosentin arvon alan mahdollinen täsmennys. Asiantuntija voi lausunnonaan keskittyä hakijan keskeiseen toimintaan ja tuotantoon sekä arvioida lyhyesti muita julkaisuja ja muuta tuotantoa. Lausunnon suositeltu pituus on 2–5 sivua.

Asiantuntijan tulee myös ottaa huomioon, että [Tampereen yliopisto on sitoutunut vastuullisen tutkijanarvioinnin kansalliseen suositukseen \(Tutkijan arvioinnin hyvät käytännöt\)](#). Esimerkiksi tieteellisten julkaisujen arviointi tehdään niiden laadun eikä julkaisumetriikan perusteella.

OPETUST AidON ARVI OINTI JA OPETUSNÄYTEOHJE

Yliopistolain 89 §:n mukaan yliopisto voi hakemuksesta myöntää dosentin arvon henkilölle, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön sekä **hyvä opetustaito**.

Opetusansioiden esittäminen hakemuskirjeeseen liitettävässä opetusportfoliossa

Opetusansiot tulee esittää alla olevan jäsentelyn mukaisesti:

1. Opetus- ja kasvatustilosophiset näkemykset
 - näkemykset oppimisesta, opetuksesta, ohjauksesta ja niiden teoriasta
2. Pedagoginen koulutus ja pedagogiset valmiudet
 - pedagoginen koulutus
 - opetusosaamisen jatkuva kehittäminen
 - hyvästä opetuksesta saadut palkinnot ja huomionosoitukset
 - muut meriitit
3. Opetus- ja ohjaustyössä hankittu käytännön kokemus
 - toiminta opettajana (opetusvirat/opetustehtävät) ja kouluttajana: tehtävien laatu ja määrä
 - opinnäyte- ja jatko-opinnäytetöiden ohjaaminen
 - tutkijakoulutuksen erityistehtävät
 - osallistuminen opetuksen arviointiin
4. Koulutuksen johtaminen
 - opetus- ja koulutushankkeiden johtaminen
 - koulutuskokonaisuuksien johtaminen ja toiminnasta vastaaminen
5. Opetus- ja ohjausosaamisen kehittäminen
 - opetetut kurssit
 - ohjatut opinnäytteet
 - toiminta opettajatuutorina/hops-ohjaajana
 - erilaisten opetusmenetelmien hyödyntäminen
 - tutkimusperustaisen opetusmateriaalin tuottaminen
 - opiskelijoiden oppimista ja osaamista edistävät opetus- ja ohjauskäytänteet
6. Yhteisöllinen opetuksen kehittämistyö
 - yhteistyö opettajien
 - opiskelijoiden ja työelämän kanssa
 - tieteidenvälinen yhteistyö
 - opetussuunnitelmatyö
 - kansainvälisyys
 - pedagoginen johtajuus
7. Muut opetukselliset ansiot
 - aikaisemmista opetusnäytteistä annetut arvostelut/mainesanat
 - eritelty opiskelijapalautte; vertaisarviointi; palautteen hyödyntäminen opetustyössä ja muussa työskentelyssä
 - opetuksesta annetut erityismaininnat ja palkinnot

Opetusansioista annettavan selvityksen tulee olla laajuudeltaan enintään viisi (5) sivua ja tiedot on dokumentoitava luotettavasti.

Arviointi tehdään kokonaisuutena siten, että erityisesti kiinnitetään huomiota

- hakijan opetusta, oppimista ja ohjaamista koskevaan näkemykseen sekä pedagogiseen koulutukseen
- käytännön toimintaan ja kokemukseen opetus- ja ohjaustyössä
- opetuksen ja ohjaustoiminnan itsenäiseen ja yhteisölliseen kehittämistyöhön
- opetus- ja ohjaustyöstä saatuihin arviointeihin.

Opetustaidon arviointi ja opetusnäytteen antaminen

Kun asiantuntijat ovat antaneet selvästi puoltavat lausunnot hakijan tieteellisestä pätevydestä dosentin arvoon, hakijan opetus- ja ohjaustaito arvioidaan. Hakijalla voidaan katsoa olevan dosentilta edellytettävä hyvä opetustaito, mikäli hakijan opetustaito on arvioitu opetusnäytteen ja muiden opetusansioiden perusteella hyväksi.

Opetustaidon arvioinnin osana hakija antaa opetusnäytteen, jollei hakijaa ole vapautettu sen antamisesta. Tutkimuksen kehittämissyhmä voi vapauttaa hakijan opetusnäytteen antamisesta, mikäli hakija toimittaa maksimissaan 5 vuotta vanhan opetustaidon arviointitodistuksen (hyvä tai parempi) ja hakijan opetustaito voidaan todeta opetusportfolion perusteella hyväksi.

Opetusnäyte on julkinen ja sen arvioi tutkimuksen kehittämissyhmä, joka voi kutsua arviointiin mukaan myös lisäasiantuntijoita.

Dosentin arvon hakija valitsee opetusnäytteen aiheen, kielen ja ajatellun kohderyhmän tutkinnon tason. Tutkimuksen kehittämissyhmä päättää, toteutetaanko opetusnäyte etä- vai lähimuodossa. Hakijan on ilmoitettava opetusnäytteen aihe annettuun määräaikaan mennessä. Opetusnäytteen kesto on 20 minuuttia.

Opetusnäytteiden antamista koskevien ohjeiden soveltamisesta päättää kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan tutkimuksen kehittämissyhmä, joka voi tarvittaessa antaa myös edellä olevasta poikkeavia tai täydentäviä ohjeita.

Opetusnäytteen arvostelu

Opetusnäytteen arvostelussa kiinnitetään huomiota tieteellisen sisällön hallintaan suhteessa dosentin arvon alaan, näytteen aiheeseen ja ajateltuun kohderyhmään, hakijan pedagogisiin taitoihin sekä toteutusmuodon käytön onnistumiseen.

Lisäksi opetusnäytettä arvioidessa kiinnitetään huomiota esityksen jäsentelyyn ja esitystapaan. Miten opetusnäytteen antaja:

- jäsentää aiheen tilaisuuden osallistujille ymmärrettäväksi
- perustelee ja tarkastelee analyttisesti esitettyjä ajatuksia ja väitteitä
- jäsentää oppimis- ja vuorovaikutustilanteen
- onnistuu tieteellisen pätevyyden pedagogisoinnissa (hyödyntää uusinta tutkimustietoa)
- toimii innostavasti ja ajatuksia herättäen, vuorovaikutteisesti

Opetusnäytteen arvostelussa käytetään yliopiston voimassa olevaa opetusosaamisen arviointikriteeristöä. Hylättyä tai alimman arvosanan saanutta opetusnäytettä ei voi kompensoida muilla opetusansioilla, mutta tutkimuksen kehittämissyhmä voi varata hakijalle yhden uusintamahdollisuuden. Mikäli hakija kieltäytyy tai ei saavu ilman hyväksyttävää syytä hänelle kohtuullisessa ajoin ennakolta ilmoitettuna ajankohtana antamaan opetusnäytettä, opetusnäyte on hylätty.